

Text 1

bDMARDS och tsDMARDS som har studerats vid AS, utan eller med ringa effekt

Effekten av IL-1 blockad med **anakinra** har studerats i ett par mindre okontrollerade studier vid AS. Den första studien från 2004 indikerade positiv effekt efter 12 veckors behandling (n=9) [248] medan endast en mindre andel uppvisade effekt i en andra studie efter 24 veckors behandling (n=20) [249].

B-cells-hämning med **rituximab** studerades i en 24 veckors okontrollerad prövning av 10 TNF-hämmare naiva patienter och 10 patienter med otillräcklig effekt av TNF-hämmare. ASAS20 respons uppnåddes av 50% av TNF-hämmare naiva patienter och av 30% av de med otillräcklig effekt av TNF-hämmare [250]. Inga kontrollerade prövningar har utförts med rituximab.

Effekten av **abatacept**, hämmar T-cells aktivering, studerades i en mindre okontrollerad 24 veckors studie. ASAS20 respons uppnåddes endast av 27% av 15 TNF-hämmare naiva patienter och av 22% av 15 patienter med otillräcklig effekt av tidigare TNF-hämmare [251].

Effekten av **apremilast**, fosfodiesteras 4 hämmare, studerades i en RCT, fas II, bestående av 38 patienter med aktiv AS. 35% av patienterna i apremilast gruppen uppnådde ASAS20 respons jämfört med 16% i placebogruppen ($p=0.25$) [252]. 490 patienter med aktiv AS ingick i en RCT, fas III, med apremilast, POSTURE. Det noterades inga signifikanta skillnader i ASAS20 respons, vilket var det primära utfallsmåttet, mellan aktiv behandling och placebo. Sekundära utfallsmått visade inte heller någon signifikant skillnad mellan grupperna.[253]

IL-6 hämning med **tocilizumab** studerades i en RCT bestående av 102 patienter med aktiv AS, BUILDER-1. Efter 12 veckors behandling uppnådde 37% ASAS20 respons i tocilizumab armen och 28% i placebo armen ($p=0.3$) varvid studien lades ned [254]. IL-6 hämning med **sarilumab** har också studerats i en RCT bestående av 301 patienter med aktiv AS, ALIGN. Efter 12 veckors behandling noterades ingen skillnad i ASAS20 respons mellan placebo och sarilumab i olika doser [255]. Resultaten ger således inget stöd för IL-6 hämning vid AS.

Effekten av **ustekinumab**, hämmar IL-12 och IL-23, på 20 patienter med aktiv AS studerades i en öppen okontrollerad studie, TOPAS. Efter 24 veckor uppnåddes ASAS20 respons av 75% [256]. En artikel som beskriver tre RCT av ustekinumab vid axial SpA publicerades nyligen. I den första delstudien ingick endast patienter med AS. Inga primära eller betydelsefulla sekundära utfall uppnåddes i delstudien efter 24 veckors behandling varvid samtliga delstudier avslutades i förtid [257].

Effekten av **risankizumab**, hämmar IL-23, studerades nyligen i en RCT, fas II, på 159 bionäva patienter med AS. Efter 12 veckors behandling uppnåddes ingen signifikant skillnad i det primära utfallsmåttet, ASAS40, mellan placebo och olika doser av risankizumab. Inte heller risankizumab tycks ha signifikant effekt vid AS.[258]